

Radikāli operēta kolorektālā vēža morfoloģiskais spektrs

Inese Driķe, Ilze Štrumfa, Andrejs Vanags¹, Jānis Gardovskis¹

Rīgas Stradiņa universitāte, Patoloģijas katedra, Latvija

¹*Rīgas Stradiņa universitāte, Ķirurģijas katedra, Latvija*

Ievads. Kolorektālais vēzis ir viens no visizplatītākajiem audzējiem visā pasaulē. Latvijā pēdējo piecu gadu laikā ir pieaugusi gan saslimstība, gan mirstība no kolorektālā vēža. Kā liecina Slimību profilakses un kontroles centra dati, 2012. gadā Latvijā tika konstatēti vairāk nekā 1200 jauni saslimšanas gadījumi, no kuriem lielākajai pacientu daļai tika konstatēts trešās un ceturtās stadijas audzējs. Kolorektālā audzēja prognoze ir atkarīga no TNM klasifikācijas parametriem, audzēja veida un diferenciācijas pakāpes.

Darba mērķis. Raksturot kolorektālo vēžu morfoloģisko spektru potenciāli radikāli operētiem Latvijas pacientiem un audzēja morfoloģiskā veida saistību ar vēža lokalizāciju.

Materiāls un metodes. Retrospektīvā pētījumā tika identificēti 176 secīgi Paula Stradiņa Klīniskās universitātes slimnīcas Patoloģijas institūta arhīva protokoli un mikropreparāti kolorektālo audzēju morfoloģiskai izmeklēšanai, kas sagatavoti 2012. gadā. Pētījumā tika analizēts pacientu vecums, dzimums un kolorektāla audzēja diagnoze, kas noteikta saskaņā ar Pasaules Veselības organizācijas un *American Joint Committee on Cancer pTNM* klasifikācijām [Bosman, et al., 2010; Edge, et al., 2010]. Veikta aprakstošā statistiskā analīze, aprēķinot 95% ticamības intervālu (TI).

Rezultāti. 176 identificēto pacientu vidū bija 101 sieviete (57,4%) un 75 vīrieši (42,6%). Vidējais pacientu vecums bija 68,6 gadi (95% TI = 67,0–70,1]. Vecuma grupā līdz 50 gadiem bija 6,8% (95% TI = 3,9–11,5) pacientu. Izvērtējot vidējo vecumu sievietēm un vīriešiem, statistiski ticamu atšķirību nebija. Analizējot mikropreparātus, kolorektāla adenokarcinoma tika konstatēta 152 gadījumos jeb 86% (95% TI = 80,5–90,6) no kopējā gadījumu skaita, t. sk. 85% (95% TI = 76,9–90,7) saslimušo sieviešu, vidēji 69,7 (95% TI = 67,4–71,9) gadu vecumā, un 88% (95% TI = 78,7–93,6) vīriešu, vidēji 66,5 (95% TI = 63,8–69,2) gadu vecumā. Mucinozs kolorektālais vēzis tika konstatēts 9,6% (95% TI = 6,1–14,9) pacientu, savukārt gredzenveida šūnu vēzis 3 gadījumos jeb 1,7% (95% TI = 0,5–4,8) pacientu. Konstatēti arī atsevišķi medulāra vēža un neiroendokrīna audzēja gadījumi.

Izvērtējot veikto operāciju apjomu, tika konstatēts, ka radikālas kolorektālo audzēju operācijas biežāk tiek veiktas kreisajā zarnu daļā, kopumā 75,6% (95% TI = 68,7–81,3). Kolorektālā vēža biežākā lokalizācija bija taisnā zarna, kur audzēja lokalizācija konstatēta 38,1% (95% TI = 31,2–45,4) gadījumu. S-veida zarnas audzēji veidoja 26,1% (95% TI = 20,2–33,1) pētāmās grupas, bet augšupejošajā zarnā un aklajā zarnā lokalizēti 19,9% (95% TI = 14,7–26,4) gadījumu. Kreisās puses adenokarcinomas konstatētas 116 gadījumos, kas kopumā veido 87,2% (95% TI = 80,5–91,9), mucinozs kolorektālais vēzis kreisajā pusē konstatēts 9,7% (95% TI = 5,8–16,0) gadījumu no visām veiktajām kreisās puses kolorektālā vēža operācijām. Adenokarcinomas 62 gadījumos tika konstatētas taisnajā zarnā, kas kopumā veido 40,8% (95% TI = 33,3–48,7) no kopējā adenokarcinomu skaita, S-veida zarnā adenokarcinomas tika konstatētas 30,3% (95% TI = 23,5–37,9) gadījumu. Mucinozs vēzis S-veida zarnā tika konstatēts 41,2% (95% TI = 21,6–63,9) pacientu no visiem mucinoza vēža gadījumiem.

Secinājumi.

1. Kolorektālais vēzis vienlīdz bieži sastopams abiem dzimumiem, biežāk pēc 60 gadu vecuma.
2. Radikāli operēto kolorektālo audzēju vidū dominē adenokarcinomas.
3. Kolorektālie vēži biežāk lokalizēti taisnajā zarnā, S-veida un augšupejošajā zarnā.
4. Par novitāti jāuzlūko konstatētā mucinoza vēža biežākā lokalizācija kreisajā zarnu daļā, tomēr būtu jāveic pētījumi ar lielāku mucinozu vēžu grupu.